

**FAABORG-MIDTFYN
KOMMUNE**

Aage V. Jensens Naturfond
Kampmannsgade 1,6
1604 København V

By, Land og Kultur
Mellemsgade 15, 5600 Faaborg

www.faaborgmidtfyn.dk
fmk@faaborgmidtfyn.dk
Tlf. 72 530 530

Dato:
05-07-2023

Sagsnummer:
06.02.00-P20-1-22

Godkendelse efter vandløbsloven og dispensation fra naturbeskyttelsesloven til etablering af hydrologiprojekt i Snarup Mose og Stævningsmarken

Naturrådgivningen har, på vegne af Aage V. Jensen Naturfond, den 4. marts 2022 søgt om godkendelse til gennemførelse af hydrologiprojekt i Snarup Mose og Stævningsmarken på matr.nr. 7f, Krarup By, Krarup 32a og 32b, Egeskov By, Kværndrup.

Kontakt:
Naturgeograf
Henriette Rantzaou Almtorp
(henal)
Tlf:
+4572532038
Mail:
henal@fmk.dk

Der meddeles godkendelse efter vandløbslovens § 16 og dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til at gennemføre hydrologiprojekt i Snarup Mose og Stævningen, se kortbilag.

Godkendelsen og dispensationen meddeles på følgende vilkår:

- At projektet udføres som ansøgt og beskrevet nedenfor.
- At afvandingen udenfor projektområdet ikke påvirkes negativt.
- At der ikke efterlades varige arbejdsspor efter kørsel med maskiner indenfor det beskyttede område.
- det evt. opgravede materiale ved oprensning af bund i vandhul fjernes fra området som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3
- vandhullet efter etableringen har flade bredder, der ikke har en hældning større end 1:5,
- der ikke etableres øer, opsættes andehuse, tæt hegn eller andre kunstige indretninger i eller ved vandhullet,
- der ikke udsættes ænder, fisk eller andre dyr i vandhullet og ikke fodres i eller umiddelbart ved vandhullet,
- der ikke plantes træer, buske eller andet omkring vandhullet og på det øvrige areal omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.
- Ansøger afholder alle udgifter i forbindelse med projektet.
- Ansøger varetager alle forhold vedrørende de berørte lodsejere.
- Ansøger er ansvarlig for eventuelle uforudsete skader som følge af projektet.
- Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, den er meddelt eller hvis den ikke har været udnyttet i tre på hinanden følgende år (jf. NBL § 66 stk. 2).
- Når projektet er gennemført underrettes Kommunen, Natur og Klima.

Godkendelsen meddeles efter vandløbslovens § 16 om regulering af vandløb, jf. vandløbslovens § 17 og i medfør af kap. 5 i bekendtgørelse nr. 1217 af 25. november 2019. Dispensationen efter naturbeskyttelsesloven § 3 meddeles efter naturbeskyttelseslovens § 65 stk. 2

Godkendelsen offentliggøres på Faaborg-Midtfyn Kommunes hjemmeside den 5. juli 2023.

Afgørelsen kan bl.a. påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet inden 4 uger. Se vedlagte klagevejledning.

**FAABORG-MIDTFYN
KOMMUNE**

Projektets parter

Ansøger: Aage V. Jensens Naturfond

Lodsejere:

Navn	Adresse	Matrikel nr.	Ejerlav
Aage V. Jensens Naturfond	Kampmannsgade 1,6 1604 København V	7f	Krarup By, Krarup
Aage V. Jensens Naturfond	Kampmannsgade 1,6 1604 København V	32a og 32b	Egeskov By, Kværndrup

Beskrivelse af projektet

Ansøger beskriver projektet på følgende måde:

Aage V. Jensen Fonden erhvervede i 1991 Snarup Mose og Stævningsmarken begrundet i et ønske om at sikre og udvikle naturværdierne på ejendommen. Efter erhvervelse af Snarup Mose har fonden sammen med lokale naturinteresserede arbejdet med at forbedre naturværdierne i mosen. En central afvandingsgrøft blev lukket ved tilkastning af afløbet og af et par tilskodninger med krydsfinerplader. Ligeledes er der blevet lagt kræfter i at holde det lysåbne fattigkær fri for træopvækst.

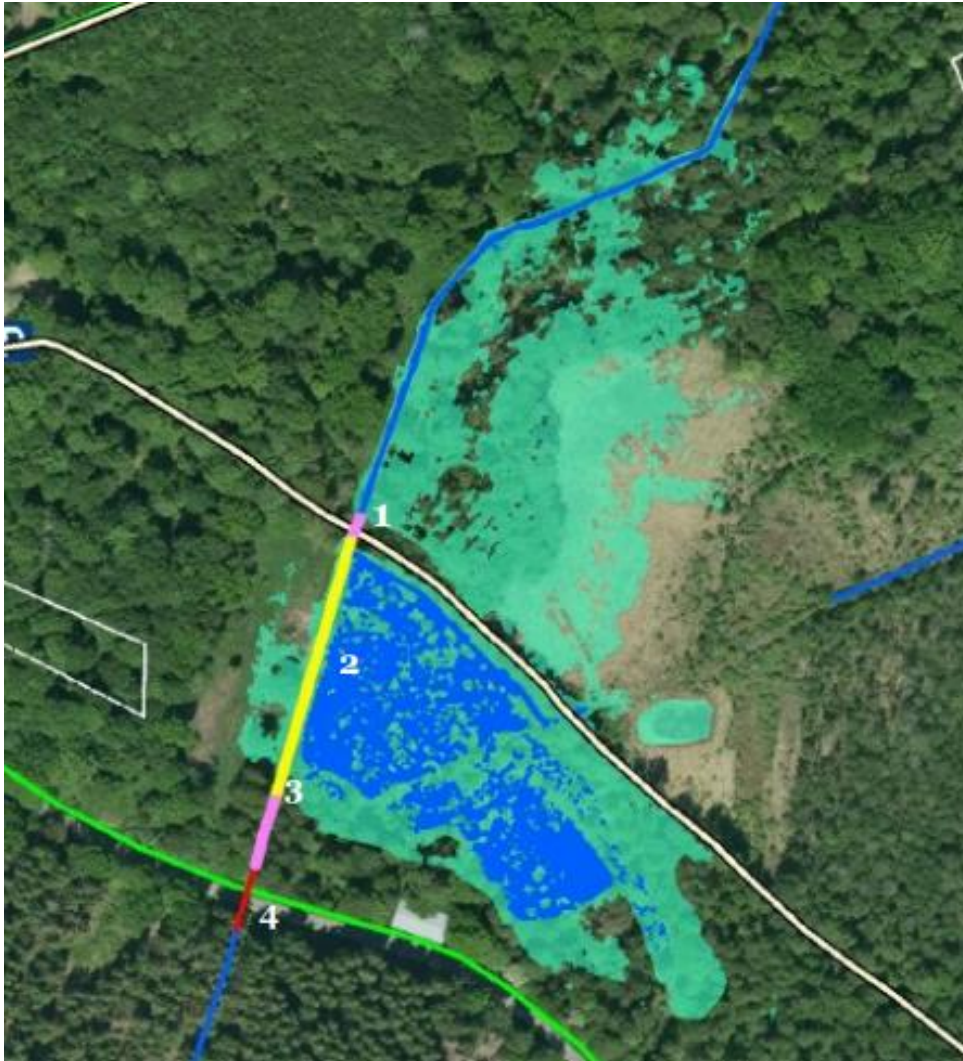
Tiltagene har været en delvis succes, men mosen og især fattigkæret lider under kraftig udtørring i sommerperioden. I 2018 er en af skodderne blevet erstattet af en plastspunsvæg, men også uden at det lykkedes at holde meget længere på vandet.

Aage V. Jensen Naturfond har udarbejdet en grøn driftsplan for at området over tid vil blive mere dynamisk og kan sikre en lang række forskellige levesteder i området. Det skal ske ved at konvertere nålebeplantninger til skov med egnskarakteristiske løvtræer og buske og ved at genskabe dele af højmosen, som er gået tabt grundet vandstandssænkning og tørvegravning.

Derfor er dette hydrologiprojekt udarbejdet for i videst mulig grad at genskabe naturlig hydrologi i området og sikre mosen. Projektet er detailprojekteret af Natur Rådgivningen A/S, november 2021.

Projektet er opdelt i to delområder:

Delområde 1

Figur 1. Den grønne streg viser ejendomskel. Den røde streg markerer dræn. Den blå streg er åbne vandløb. Den gule streg viser det ændrede vandløb. Den lyserøde viser den nye rørlægning.

Området består bl.a. af et fattigkær, birk fra 1960 og muligvis en hængesæk, som er dannet hen over en tidligere tørvegrav.

I dette område ønsker man at tilbageholde vandet i området ved at mindske afstrømningen fra området, så udtørringen hen over sommeren forsinkes. Dette gøres ved følgende tiltag:

1. Ved punkt 1 hæves røroverkørslen med ca. 32 cm med et nyt 50 cm rør. Dette medvirker at der samles mere vand i vandløbet opstrøms, inden det krydser røroverkørslen og derved mindsker udstrømningen fra området ud i vandløbet. Videre opstrøms efterlades vandløbet urørt, så vandstandsforholdene opstrøms forbliver uændrede.
2. Ved punkt 2 på strækningen mellem de to omlagte røroverkørsler hæves vandløbsbunden med udlagt moræneler op i samme højde som overkørslen ved punkt 1 i den hidtidige bundbredde på ca. 1,25 m. Dette medvirker også til en mindsket afstrømning fra det omkringliggende område.

**FAABORG-MIDTFYN
KOMMUNE**

3. Ved punkt 3 omlægges de øverste 24 meter af rørledningen frem mod Tangevej med nye større og tætte rør.
4. Ved punkt 4 udskiftes opstrøms halvdelen af rørledningen ved Tangevej til et 50 cm nyt rør med indløb i samme højde som det ændrede vandløb, hvilket er ca. 42 cm højere end det nuværende rørindløb.

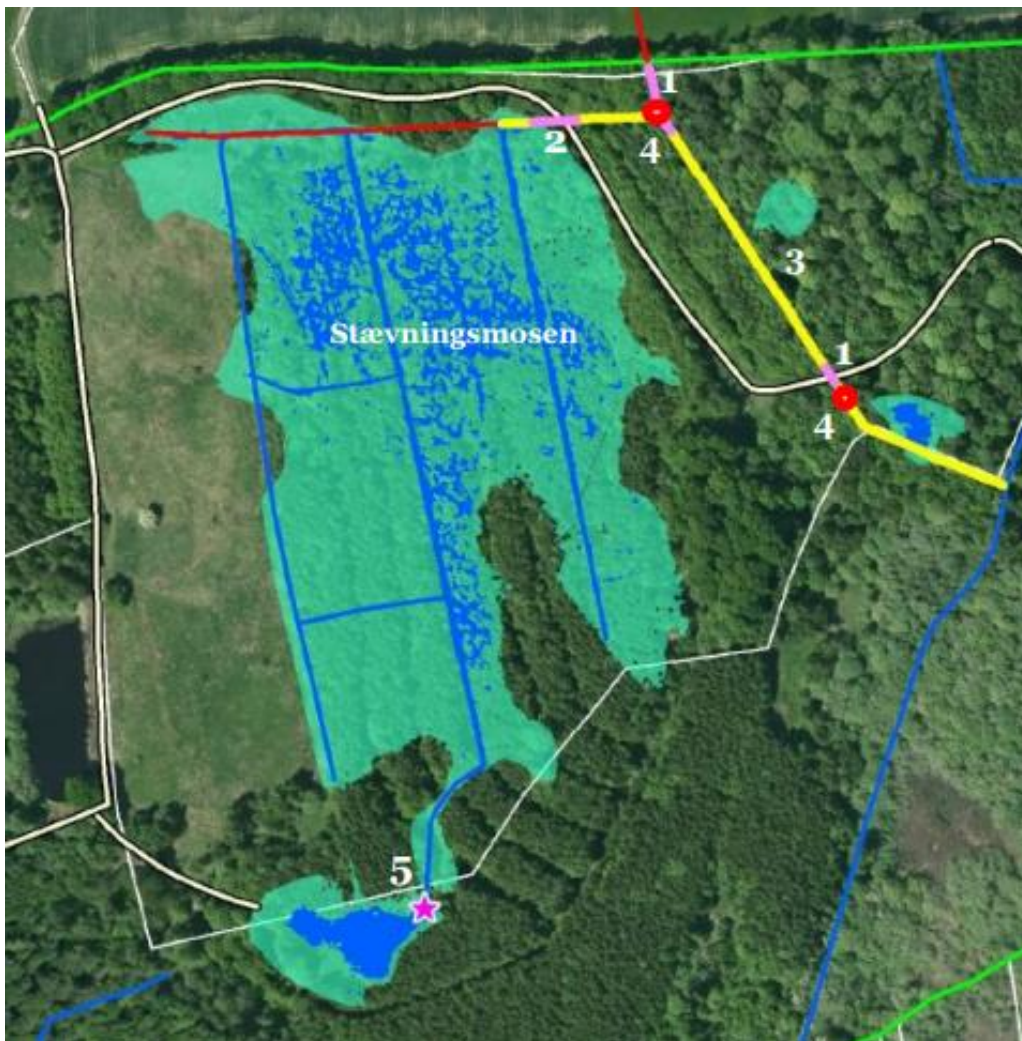
Derudover etableres en vandstandsmålestation (figur 2) ved kommunens målepunkt i fattigkæret, til dokumentation af den nuværende og fremtidige vandstandsvariation i området. På målestationen logges vandstanden 3-4 gange i døgnet. Målestationen etableres med et rustfrit stålør rammet ned igennem tørvelagene til fast bund.

Figur 2. Eksempel på vandstandsmålestation

Delområde 2

Dette område er tidligere mose og fortsat lavbundsjord, som i 2001 blev tilplantet med eg. En del af egene har overlevet, men området er i dag domineret af birketræer.

Figur 3. Den grønne streg er ejendomskel. De røde streger markerer dræen. Den blå streg er åbne vandløb. Den gule streg viser det ændrede vandløb. Den lyserøde markering viser den nye rørlægning. De røde cirkler er brønde.

I dette område (figur 3) ønsker man at tilbageholde vandet i stævningsmosen ved at mindske udstrømningen fra området, så udtørringen hen over sommeren forsinkes.

Derudover ønskes der at genskabe grøften som åbent vandløb. Dette gøres ved følgende tiltag:

1. Ved punkt 1 skal overkørslerne udskiftes til 7,5 m lange, 30 cm rør. Disse udskiftes, så de passer til mængden af vand.
2. Ved punkt 2 hæves røroverkørslen med et nyt 20 cm rør. Dette medvirker at der samles mere vand i stævningsmosen, inden det rammer røroverkørslen og derved mindskes udstrømningen fra området.
3. Ved punkt 3 skal den dybtliggende rørledning under grøften sættes ud af funktion ved, at næsten hele strækningen fyldes med beton/rørpasta. Den nuværende grøft oprensnes for blade, muld og anden jord med en bundbredde på 0,2 m og et skråningsanlæg ud til de eksisterende sideskråninger, som kan variere mellem 1:1 og 1:2 efter forholdene på strækningen. Den oprensede jord anvendes til opfyldning af brøndene og

FAABORG-MIDTFYN KOMMUNE

resten udspredes i skovbunden i en afstand af mindst to meter fra vandløbet, og ikke på §3 beskyttede arealer.

Som konsekvens af at åbne vandløbet op, vil der ved naturligt forekommende lavninger langs strækningen stå tidvis åbent vand, som vist på figur 3.

4. Ved punkt 4 skal den nuværende brønd i retningsskiftet og yderligere en betonbrønd længere nedstrøms fjernes. Den oprensede jord fra grøften vil blive brugt til opfyldning af brøndene.
5. Ved punkt 5 fyldes grøften med lerholdig jord, så vandspejlet i den naturlige lavning hæves med 0,3-0,4 m, hvilket vil give en vandflade på op til 800 m². Der foretages ingen rydning af træerne i eller rundt om lavningen. I det omfang det er muligt at nå ud i lavningen med en gravemaskineskovl, oprenses bunden med 0,2-0,3 m. Vandhullet etableres med naturligt flade skråninger og en vanddybde om foråret på ca. 1,0 m, hvilket vil gøre vandhullet egnet som ynglested for bl.a. springfrø og stor vandsalamander. Vanddybden bliver ikke større, end at der er mulighed for en sen udtørring i tørre sensommer. Dette kan være med til binde fosfor i sedimentet og begrænse prædationen fra vandinsekter og fisk på paddeyngel.

Projektet økonomi

Ansøger afholder alle udgifter i forbindelse med projektet.

Ansøger har pligt til at foretage de nødvendige afhjælpende foranstaltninger, hvis der i forbindelse med reguleringsprojektet opstår uforudsete påvirkninger af de omkringliggende arealer pga. projektet. Eventuelle krav om erstatning af tab, skal også rettes til ansøger.

Arbejdets udførelse og ansvar for tilsyn

Anlægsarbejdet forventes udført i 2023 - 2026

Anlægsarbejdet forventes afsluttet i udgangen af 2026

Udtalelser til projektet

Projektet har været forelagt og drøftet med ejeren af projektområdet.

I medfør af § 12 i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 834 af 27. juni 2016 om vandløbsregulering og -restaurering m.v. har projektet været:

- fremlagt til offentligt gennemsyn fra den 21. marts til den 18. april 2023. Der kom ingen bemærkninger eller indsigelser til projektet.
- fremsendt til udtalelse hos Fiskeristyrelsen, Danmarks Sportsfiskerforbund og Danmarks Naturfredningsforening den 21. marts til den 18. april 2023. Der kom ingen bemærkninger eller indsigelser til projektet.
- sendt i høring hos den berørte lodsejer den 21. marts til den 18. april 2023. Der er indgået høringssvar fra ejerne af Løgeskov 82, 84 og 86, 5771 Stenstrup. Bemærkningen omhandler bekymring for, om og hvordan projektet vil påvirke deres matrikler.

Kommunens svar på indkommet høringssvar:

- Formålet med projektet er at holde mere vand inde i mosearealet. De tiltag, der gennemføres i projektet, gennemføres således, at afvandingen af matrikler udenfor projektområdet ikke påvirkes negativt. Kommunen har opfordret ansøger til at være i løbende dialog med naboerne.

FAABORG-MIDTFYN KOMMUNE

Faaborg-Midtfyn Kommunes bemærkninger

Projektet har primært til formål at sikre tilstrækkeligt våde og fugtige forhold til, at fattigkæret og den øvrige mosevegetation får optimale muligheder for at udvikle sig samtidig med, at tilgroningen begrænses. Herved sikres fortsat gunstige levevilkår for den rige insektfauna i området, der f.eks. rummer en forekomst af moseperlemorssommerfugl, der er opført som sårbar på den danske rødliste.

Kommunen vurderer på baggrund af ansøgning og en konkret vurdering af sagen, at man ved at ændre på hydrologien i området kan bidrage til og understøtte udviklingen af dyre- og plantesamfund som er karakteristisk for mose og dermed forbedrer mosen som helhed.

Projektet ændrer de lokale afvandringsforhold indenfor de tre berørte matrikler.

Vandløbene er ikke udpeget i statens vandområdeplan 2021-2027, og det vurderes derfor, at der kan gives tilladelse til at foretage ændringerne i vandløbene, da det er med til at genskabe den naturlige hydrologi i området og dermed bidrage til at naturforbedring af området.

Miljøvurderingsloven (VVM)

Regulering af vandløb skal også screenes i henhold til reglerne i miljøvurderingsloven. Det er kommunens vurdering, at hydrologiprojektet på matr.nr. matr.nr. 7f, Krarup By, Krarup, 32a og 32b, Egeskov By, Kværndrup, der ejes af Aage V. Jensen Fonden ikke forventes at få væsentlig indvirkning på miljøet og således ikke kræver en miljøvurdering af projektets indvirkning på miljøet.

Konsekvensvurdering jf. Bek. nr. 2091 af 12. november 2021 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter

Området er ikke udpeget til et Natura 2000-område, jf. habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet. Nærmeste internationale beskyttelsesområder er Natura 2000-område nr. 114, "Odense Å med Hågerup Å, Sallinge Å og Lindved Å", der ligger ca. 1,4 km fra projektet og Natura 2000-område nr. 120, "Skove og søer syd for Brahetrolleborg", der ligger ca. 1,7 km fra projektet.

Da projektet ikke påvirker de hydrologiske forhold uden for projektarealet, er det Faaborg-Midtfyn Kommunes vurdering, at projektet ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af Natura 2000-områder.

Bilag IV-arter

I området er der registreret følgende arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV:

- Hasselmus
- Springfrø
- Stor vandsalamander

Projektet indebærer bl.a. etablering af vandhul samt en mindre udstrømning fra nogle områder, som medfører en forlænget periode med våde og fugtige forhold. Det vil sige, at der er tale om allerede periodevis våde områder, der får en længere våd sæson.

Hasselmus

Hasselmusens levesteder er knyttet til en lagdelt og forskelligartet løvskov. Arten kan dog også finde egnede yngle- og rasteområder i randområder til skoven i form af levende hegn, skovbryn, og andre mindre bevoksede småbiotoper. Hasselmus vil især være tilknyttet områder, der har været bevokset med skov i meget lang tid. Hasselmusen er yderst sårbar over for opsplitning af skovarealer og fjernelse af naturlige ledelinjer, som fx levende hegn og indre/ydre løvskovbryn.

FAABORG-MIDTFYN KOMMUNE

De arealer der oplever en ændring i forbindelse med projektet, er tidvise våde lavninger domineret af ung eg og birk. Arealet skønnes derfor ikke at udgøre et oplagt levested for hasselmus.

Springfrø

Yngleområderne for springfrø er vandhuller af vedvarende eller tidvis karakter. Rasteområderne er under sten, træstød, gnavergange og under løv, primært i den lysåbne del af løvskov. Ud over egentlig opfyldning af ynglevandhuller er springfrø følsom over for bebyggelse i omgivelserne, øget trafik, overgødsning, tilgroning, overskygning, forekomst af fisk samt andehold.

Generelle tiltag til forbedringer af levesteder indebærer reetablering af temporære vandhuller og sumpområder i skov som yngle- og rasteområde. Vedligehold af lysåbne og insektrige områder i skovene som bl.a. skovenge.

Projektområdet er muligvis levested for springfrø, men det vurderes at projektet vil have en positiv effekt på springfrø ved at tilbyde flere potentielle levesteder samt forbedring af eksisterende.

Stor vandsalamander

Alle danske padder er afhængige af vandhuller for at kunne yngle, og stor vandsalamander benytter også vandhuller udenfor yngletiden. De optimale ynglesteder er ofte små vandhuller mindre end de naturbeskyttede søer på 100m², hvilket menes er være medvirkende til at arten er blevet sårbar. Derudover er arten følsom overfor forurening af vandhullerne, overskygning af vandhuller og udsætning af fisk. Arten kan findes ynglende i vandhuller under tilgroning, men der skal være sol på næsten hele vandfladen for at bestanden kan klare sig på længere sigt og den kræver forholdsvis rent vand.

Stor vandsalamanders levesteder og rasteområder på land ligger oftest nær vandhullet, hvor der er gode skjulesteder (grene, sten, o.lign.), gerne med store mængder af dødt ved under naturligt henfald. Rastestederne er oftest knyttet til skov.

Projektområdet er levested for springfrø, men det vurderes at projektet vil have en positiv effekt på springfrø ved at tilbyde flere potentielle levesteder samt forbedring af eksisterende.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at det ansøgte, ikke har væsentlig negativ betydning for de pågældende arter.

Artsfredningsbekendtgørelsen

Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at artsfredningsbekendtgørelsens bestemmelser for træfældning gælder for jer. Bestemmelserne har til formål at sikre at ingen beskyttede fugle eller flagermus forstyrres i yngletiden, indfanges eller slås ihjel.

Det indebærer bl.a. at hule træer og træer med spættehuller kun må fældes i september og oktober måned.

Hvis der er forekomst af beskyttede fugle eller flagermus i træer, som ønskes fældet, skal der søges forudgående dispensation fra bestemmelserne artsfredningsbekendtgørelsen. Ansøgningsskema kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Kommunen skønner, at det ansøgte (både anlægsfase og resultat) ikke kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget på habitatdirektivets bilag IV eller ødelægge de plantearter, der er optaget på habitatdirektivets bilag IV jf. § 10.

Klagevejledning

**FAABORG-MIDTFYN
KOMMUNE**

Vandløbsloven

Afgørelsen kan i medfør af vandløbslovens § 80 påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger efter offentliggørelsen. Klageberettiget er:

- Den, afgørelsen er rettet til,
- den berørte lodsejer,
- enhver, der må antages at have en individuel væsentlig interesse i sagens udfald
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Danmarks Naturfredningsforening,
- lokale foreninger og organisationer, som har væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Naturbeskyttelsesloven

Afgørelsen kan inden 4 uger fra modtagelsen af denne dispensation påklages efter naturbeskyttelseslovens § 78 til Natur- og Miljøklagenævnet. Klageberettiget er jf. naturbeskyttelseslovens § 86, stk. 1:

- adressaten for afgørelsen
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- offentlige myndigheder
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser

Generelt

En evt. klage skal indgives via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af [Nævnenes Hus \(naevneneshus.dk\)](http://naevneneshus.dk). Du kan også finde et link til Klageportalen på www.borger.dk og www.virk.dk. Klagen sendes gennem Klageportalen til Faaborg-Midtfyn Kommune.

Venlig hilsen

Stine Bundgaard Hansen
Teamleder

Henriette Rantzau Almtorp
Naturgeograf

Kopi sendt til følgende:

Lodsejer:

- Aage V. Jensens Naturfond, Kampmannsgade 1,6, 1604 København V
- Christian Fabech-Larsen, Forridergyden 5, 5750 Ringe
- Randi Nielsen, Forridergyden 5, 5750 Ringe
- Jørgen Petersen, Lystrupvej 25, 3330 Gørløse
- Louise Meldgaard Feder, Stævningen 1, 5750 Ringe
- Anders Christiansen, Stævningen 1, 5750 Ringe
- Verner Mathiasen, Stævningen 2, st. tv., 5750 Ringe
- Nell Dyrhauge, Stævningen 3, 5750 Ringe
- Gregers Petersen Stævningen 3, 5772 Kværndrup

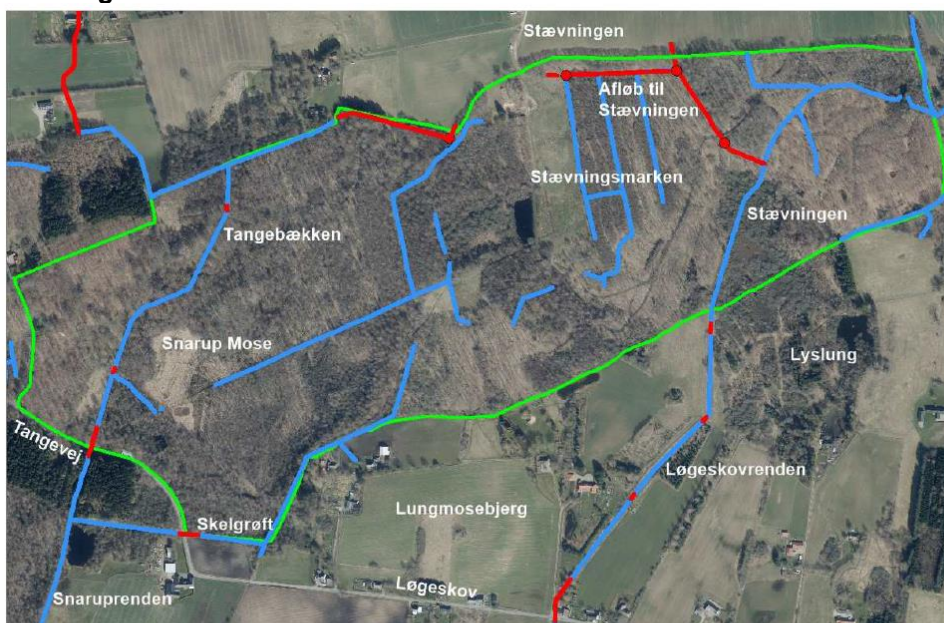
FAABORG-MIDTFYN KOMMUNE

- Jan Nielsen, Tangevej 19, 5750 Ringe
- Anders Larsen, Tangevej 26, 5750 Ringe
- Michael Albjerg, Tangevej 30, 5750 Ringe
- Wickie Andersen, Tangevej 30, 5750 Ringe
- John Nellemann, Løgeskov 82, 5771 Stenstrup
- Jette Lund Nellemann, Løgeskov 82, 5771 Stenstrup
- Marie Kirstine Bonde-Pedersen, Løgeskov 84, 5771 Stenstrup
- Flemming Bonde-Pedersen, Løgeskov 84, 5771 Stenstrup
- Søren Nordentoft Lauridsen, Løgeskov 86, 5771 Stenstrup
- Niels Stenner, Løgeskov 88, 5771 Stenstrup

Myndigheder og foreninger:

- Danmarks Sportsfiskerforbund, Fyn, fyn@sportsfiskerforbundet.dk
- Fiskeriinspektorat Øst inspektoratoest@fiskeristyrelsen.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Faaborg-Midtfyn - dnfaaborg-midtfyn-sager@dn.dk
- DOF-Fyn, faaborg-midtfyn@dof.dk
- Dansk Botanisk Forening, Fynskredsen, fynskredsen@botaniskforening.dk
- Øhavsmuseet – ohavsmuseet@ohavsmuseet.dk
- Friluftsrådet, sydfyn@friluftsradet.dk

Kortbilag

Figur 2. Ortofoto med angivelse af fondens ejendomsskel i lysegrøn streg sammen med åbne vandløb og grøfter i blå farve og rørlagte vandløb og dræn i rød streg på baggrund af GeoDanmarks ortofoto fra foråret 2021 i skala 1:12.000, ©Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering, SDFE, og Danske Kommuner.